

MAMLAKATIMIZDA BANK XIZMATLARINI INNOVATION BANK XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Muallif: **Hayotbek Baratov**

Ilmiy rahbar **Tursunov Faridun**

Mustafoevich

Samarqand iqtisodiyot va servis

instituti bank ishi kafedrası o'qituvchisi

tursunovfaridun4330@gmailcom

Annotatsiya

Mamlakatimizda innovatsion bank xizmatlarini takomillashtirish masalalari yoritilgan. Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya jarayonida bank xizmatlarini zamon talablariga moslashtirish, mijozlarga tezkor, xavfsiz va qulay moliyaviy xizmatlar ko'rsatish eng dolzarb yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Innovatsion xizmat turlarining mohiyati, ularning bank tizimidagi o'rni va ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligi tahlil qilingan. Xususan, mobil banking, internet banking, QR to'lovlar, biometrik identifikatsiya kabi texnologiyalar misolida ularning amaliyotdagi afzalliklari ko'rsatib berilgan. Shuningdek, O'zbekiston bank sektorida amalga oshirilayotgan raqamlashtirish siyosati, xorijiy tajriba va istiqbolli takliflar asosida innovatsion xizmatlarni yanada takomillashtirish yo'nalishlari bayon etilgan.

Kalit so'zlar

Innovatsion bank xizmatlari, Raqamli bank tizimi, banking, Internet banking, Elektron to'lov tizimlari, Biometrik autentifikatsiya, QR to'lovlar, Bank texnologiyalarining modernizatsiyasi, Bank xizmatlarini avtomatlashtirish, Moliyaviy

inklyuziya, Mijozga yo'naltirilgan xizmatlar, Bank xizmatlarining tezkorligi va xavfsizligi

Innovatsion bank xizmatlari – yangi trendlari

Innovatsion bank xizmatlari zamonaviy texnologiyalar va ilg'or yondashuvlar asosida yaratilgan xizmatlardir. Ular an'anaviy bank xizmatlariga qaraganda ko'proq qulayliklar va yangi imkoniyatlarni taqdim etadi. Innovatsion xizmatlar orasida quyidagilar mavjud:

Mobil bank: Mobil ilovalar orqali bank xizmatlarini onlayn tarzda amalga oshirish. Mobil bank orqali foydalanuvchilar hisob raqamlarini boshqarish, to'lovlar qilish, pul o'tkazmalarini amalga oshirish va boshqa bank operatsiyalarini bajarish imkoniyatiga ega.

Internet bank: Internet orqali amalga oshiriladigan barcha bank xizmatlari. Bu, asosan, foydalanuvchilarga bank xizmatlariga 24/7 kirish imkoniyatini beradi.

Blokcheyn texnologiyasi: Blokcheyn orqali amalga oshiriladigan xavfsiz va tezkor tranzaksiyalar, shuningdek, banklar uchun an'anaviy tizimlarga nisbatan arzonroq xizmatlar. Kredit scoring va big data texnologiyalari: Mijozlar kredit qobiliyatini aniqlashda yangi usullarni qo'llash. Big data texnologiyalari banklar uchun mijozlar haqida keng qamrovli ma'lumotlarni tahlil qilish imkonini beradi. AI (sun'iy intellekt) va chat-botlar: Banklar mijozlarga tezkor yordam berish uchun sun'iy intellekt va chat-botlarni ishga solib, xizmatlarni optimallashtirishmoqda.

Qawi terminal va QR to'lovlari: Mobil telefonlar va qurilmalar orqali to'lovlarni amalga oshirish imkoniyatini yaratish.

Mamlakatimizda Innovatsion Bank Xizmatlarining Rivojlanishi

Mamlakatimizda bank tizimi jadal rivojlanmoqda, bu esa yangi innovatsion xizmatlarni joriy etishga imkon bermoqda. Respublikada innovatsion bank xizmatlarini kengaytirish uchun quyidagi tadbirlar amalga oshirilmoqda:

Fintech startaplarining rivojlanishi: Mamlakatimizda fintech (moliyaviy texnologiyalar) sohasida startaplar ko'paymoqda. Ular bank xizmatlarining samaradorligini oshiruvchi yangi texnologiyalarni ishlab chiqmoqda, masalan, to'lov tizimlari, raqamli valyutalar, mikro kreditlash va boshqa.

Regulyatorning roli: Markaziy bank va boshqa moliyaviy nazorat organlari innovatsion xizmatlarni qo'llab-quvvatlash va tartibga solish bo'yicha doimiy ravishda yangi qonun va normativ-huquqiy hujjatlar ishlab chiqmoqda.

Internet bankingning kengayishi: Bir nechta banklar mamlakatimizda internet banking xizmatlarini taklif qilmoqda. Bu xizmatlar foydalanuvchilarga bankga borishdan va an'anaviy usullar bilan to'lovlarni amalga oshirishdan qochish imkoniyatini beradi.

QR-kod orqali to'lovlar: Mamlakatimizda keng tarqalgan innovatsion to'lov tizimlaridan biri QR-kod orqali to'lovlarni amalga oshirishdir. Bu usul nafaqat banklarga, balki chakana savdo do'konlari va xizmat ko'rsatuvchi korxonalarga ham o'z xizmatlarini raqamlashtirish imkonini yaratadi.

Innovatsion Bank Xizmatlarining Afzalliklari va Kamchiliklari

Innovatsion bank xizmatlari mamlakat iqtisodiyotiga katta foyda keltiradi, ammo ularning ba'zi kamchiliklari ham mavjud:

Afzalliklari:

Raqobatbardoshlikni oshirish: Innovatsion xizmatlar banklar o'rtasidagi raqobatni kuchaytiradi. Bu esa mijozlarga yaxshiroq xizmatlar va pastroq narxlar taqdim etishga olib keladi.

Xizmatlarni tezlashtirish: Mobil bank va internet bank kabi xizmatlar mijozlarga bank ishlarini tez va samarali amalga oshirish imkonini beradi.

Мотивавий инкльузиya: Innovatsion xizmatlar orqali, ayniqsa, chekka hududlarda yashovchi aholiga bank xizmatlari taqdim etiladi, bu esa motivaviy inklyuziyani oshiradi.

Xavfsizlikni oshirish: Blokcheyn texnologiyasi va boshqa zamonaviy xavfsizlik vositalari banklar va mijozlar uchun yuqori darajadagi xavfsizlikni ta'minlaydi.

Kamchiliklari:

Texnologik infrastrukturaga ehtiyoj: Innovatsion xizmatlarni taqdim etish uchun yuqori texnologik infratuzilma kerak. Buning uchun banklar katta miqdorda investitsiyalar kiritishga majbur.

Foydalanuvchilarning yondoshuvi: Innovatsion xizmatlarni joriy qilishda ayrim foydalanuvchilar eski usullarga o'rganib qolgan bo'lishi mumkin, bu esa yangi xizmatlarni qabul qilishni qiyinlashtiradi.

Innovatsion Bank Xizmatlarini Takomillashtirish Yo'llari

Mamlakatimizda bank xizmatlarini takomillashtirish uchun quyidagi yo'nalishlarda ishlash zarur:

Texnologiyalarni takomillashtirish: Banklar va fintech kompaniyalari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va eski tizimlarni modernizatsiya qilish zarur.

Kadrlar tayyorlash: Innovatsion xizmatlarni amalga oshirish uchun malakali kadrlar tayyorlash muhim ahamiyatga ega. Banklar va fintech kompaniyalari yangi texnologiyalarni joriy etish uchun malakali mutaxassislarni jalb qilishlari kerak.

Kiberxavfsizlikni kuchaytirish: Internet va mobil bank xizmatlarining kengayishi bilan banklar kiberxavfsizlikni mustahkamlash, foydalanuvchi ma'lumotlarini himoya qilish uchun qo'shimcha choralar ko'rishlari zarur.

Regulyator bilan hamkorlikni kuchaytirish: Banklar va regulyatorlar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, yangi qonunlar va normativlarni ishlab chiqish orqali innovatsion xizmatlar xavfsiz va samarali taqdim etilishi kerak.

Moliyaviy inklyuziya dasturlarini kengaytirish: Innovatsion xizmatlarni joriy etish orqali barcha qatlamlarga bank xizmatlaridan foydalanish imkoniyatini yaratish zarur.

Xulosa

Mamlakatimizda innovatsion bank xizmatlarini takomillashtirish – bank tizimining raqobatbardoshligini oshirish, mijozlar ehtiyojini maksimal darajada qondirish va xalqaro moliyaviy integratsiyaga erishish yo'lida muhim omil hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar joriy etilishi bank operatsiyalarining avtomatlashtirilishini ta'minlab, xizmat ko'rsatish sifati va tezkorligini oshiradi. O'zbekiston bank tizimi so'nggi yillarda mobil ilovalar, internet-banking, QR-kodli to'lovlar va biometrik xizmatlar orqali jadal raqamlashtirilmoqda. Innovatsion xizmatlarni kengaytirish orqali moliyaviy inklyuziya kuchaymoqda, bu esa iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdukarimov A.A., Murodov Yo.M. – Bank ishi. – T.: IQTISOD-MOLIYA, 2022.
2. Toshpo'latova G.X. – Innovatsion bank xizmatlari va ularning rivojlanish istiqbollari. – T.: Ilm Ziyo, 2021.
3. Markaziy bank rasmiy veb-sayti – Raqamli bank xizmatlari strategiyasi (2021–2025) – www.cbu.uz
4. World Bank (2020) – Digital Financial Services: Challenges and Opportunities.

5. Xayitov Sh.Sh. – Bank marketingi va zamonaviy xizmat ko‘rsatish texnologiyalari.
– T.: IQTISODIYOT, 2019.